

Bruxelles, 14. studenoga 2025.
(OR. en)

15465/25

PECHE 404

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 14. studenoga 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: C(2025) 7655 final

Predmet: KOMUNIKACIJA KOMISIJE
za veću transparentnost i dobro upravljanje pri dodjeli ribolovnih mogućnosti od strane država članica: Priručnik za primjenu članka 16. i 17. Uredbe (EU) br. 1380/2013 o zajedničkoj ribarstvenoj politici

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument C(2025) 7655 final.

Priloženo: C(2025) 7655 final

Bruxelles, 14.11.2025.
C(2025) 7655 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

za veću transparentnost i dobro upravljanje pri dodjeli ribolovnih mogućnosti od strane država članica: Priručnik za primjenu članka 16. i 17. Uredbe (EU) br. 1380/2013 o zajedničkoj ribarstvenoj politici

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

za veću transparentnost i dobro upravljanje pri dodjeli ribolovnih mogućnosti od strane država članica: Priručnik za primjenu članka 16. i 17. Uredbe (EU) br. 1380/2013 o zajedničkoj ribarstvenoj politici

1. UVOD

Ribolovne mogućnosti pružaju količinski određeno zakonsko pravo na ribolov⁽¹⁾ i ključne su za osiguravanje održivog upravljanja zajedničkim prirodnim resursom koji se može iscrpiti ako se prekomjerno iskorištava. Države članice moraju raspoložive ribolovne mogućnosti dodjeljivati u skladu sa svojom odgovornošću za upravljanje zajedničkim prirodnim resursom i njegovo očuvanje. Istodobno bi se ribolovnim resursima trebalo upravljati na način koji je u skladu s ciljevima postizanja gospodarskih i društvenih koristi te koristi za zapošljavanje. Nadalje, kako je istaknuto u Europskom paktu o oceanima⁽²⁾, zdrav ocean i regenerativne prakse pridonijet će održavanju sredstava za život, posebno u obalnim zajednicama, i osiguravanju sigurnosti opskrbe hranom, među ostalim za buduće generacije.

Objektivnom i transparentnom dodjelom nacionalnih ribolovnih mogućnosti osigurava se jednako postupanje prema ribarima, gradi povjerenje među dionicima te promiče održivo iskorištavanje resursa i zaštita morskog okoliša o kojem ovise ribolovni resursi i, u konačnici, ribarstvo. Transparentna dodjela može pridonijeti i sprečavanju sukoba među gospodarskim subjektima, flotama ili segmentima. Dodjela ribolovnih mogućnosti može se dodatno iskoristiti za svladavanje novih izazova i stvaranje poticaja za ribarska plovila da upotrebljavaju selektivne ribolovne alate, čime se potiče i nagrađuje održivije ponašanje i rješenja.

U Komunikaciji Komisije iz 2023. o funkcioniranju Uredbe o ZRP-u⁽³⁾ istaknuto je, u kontekstu poboljšanja upravljanja ZRP-om, da dobro upravljanje ovisi i o većoj transparentnosti. U njoj je istaknut i zahtjev iz članka 17. Uredbe (EU) 1380/2013 o zajedničkoj ribarstvenoj politici („Uredba o ZRP-u”)⁽⁴⁾ da države članice pri dodjeli ribolovnih mogućnosti primjenjuju transparentne i objektivne kriterije, uključujući one

⁽¹⁾ U skladu s definicijom iz članka 4. točke 32. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009, tzv. Uredbe o kontroli: „Ribolovna mogućnost” znači količinski određeno zakonsko pravo na ribolov, izraženo u ulovu i/ili ribolovnom naporu. Zakonsko pravo na ribolov može uključivati i tehnička i geografska ograničenja u pogledu načina, trenutka i mjesta obavljanja ribolovnih operacija.

⁽²⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europski pakt o oceanima COM(2025) 281 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281>. Odjeljak 4. Zaštita i osnaživanje obalnih zajednica i otoka

⁽³⁾ „Zajednička ribarstvena politika danas i sutra: Pakt za ribarstvo za održivo, inovativno, na znanosti utemeljeno i uključivo upravljanje ribarstvom” COM/2023/103 final (kao dio šireg paketa za ribarstvo i oceane). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ. [SL L 354, 28.12.2013., str. 22.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32013R1380)

okolišne, društvene i gospodarske prirode. U toj je komunikaciji potvrđena i predanost Komisije suradnji sa znanstvenim tijelima i državama članicama kako bi se dodatno procijenila i osigurala transparentnost tih kriterija i njihova usklađenost s odredbama ZRP-a. Namjera je bila potaknuti primjenu kriterija kojima se mogu poticati održive ribolovne prakse i poduprijeti artizanalni i priobalni ribari, koji čine gotovo 75 % svih ribarskih plovila registriranih u EU-u i gotovo polovinu svih zaposlenih u sektoru ribarstva.

Nadovezujući se na tu obvezu, Komisija ovom Komunikacijom potiče države članice da poduzmu mjere za poboljšanje dobrog upravljanja u smislu dodjele ribolovnih mogućnosti, i to na četiri načina: 1. jačanjem transparentnosti i informiranja; 2. pravednošću; 3. osiguravanjem točnosti dostavljenih informacija i 4. prikladnošću načina dodjele.

U ovoj se Komunikaciji države članice pozivaju i da razmotre sustave i načine koje trenutačno primjenjuju pri dodjeli tih ribolovnih mogućnosti kako bi potaknule održive ribolovne prakse i poduprle artizanalne i priobalne ribare.

U Prilogu ovoj Komunikaciji (nazvanom *Priručnik za dodjelu ribolovnih mogućnosti od strane država članica*) utvrđuju se nalazi Komisije o primjeni članaka 16. i 17. Uredbe o ZRP-u, uzimajući u obzir angažman i povratne informacije dobivene od država članica i dionika⁽⁵⁾. U Prilogu se navode i smjernice za provedbu tih članaka kada države članice dodjeljuju ribolovne mogućnosti plovilima koja plove pod njihovom zastavom.

2. JASNIJE INFORMACIJE O NAČINIMA DODJELE: JAČANJE TRANSPARENTNOSTI

Člankom 16. stavkom 6. Uredbe o ZRP-u propisano je da države članice obavijeste Komisiju o načinima koje primjenjuju za dodjelu ribolovnih mogućnosti plovilima koja plove pod njihovom zastavom. Ta je obveza izvješćivanja važna radi transparentnosti⁽⁶⁾ te je Komisiji i državama članicama potrebna za praćenje trendova i uspješnosti.

Međutim, praksa je pokazala da države članice Komisiju obavještavaju na različite načine, različitom učestalošću i o različitim pojedinostima. Zbog toga je teško dobiti jasnu sliku o dodjeli ribolovnih mogućnosti za određene stokove, flote i regije. Stoga se u Prilogu ovoj Komunikaciji države članice pozivaju da pri izvješćivanju Komisije u skladu s člankom 16. stavkom 6. uključe određene minimalne informacije.

Nadalje, veća transparentnost prema dionicima ključna je za dobro upravljanje. Stoga se države članice potiču da dionicima pruže informacije o načinima koje primjenjuju za dodjelu ribolovnih mogućnosti, kriterijima utvrđenima u članku 17. ZRP-a koje primjenjuju, važnosti koju pridaju svakom kriteriju i razlozima za nju.

Države članice moraju osigurati da su primijenjeni načini i kriteriji u skladu sa zahtjevima Uredbe o ZRP-u (uglavnom članak 17.). Komisija stoga poziva države članice da provjere odražava li se ta usklađenost u informacijama koje dostavljaju: (i) dokazuju li dostavljene informacije transparentnost i objektivnost kriterija? (ii) je li ponderiranje okolišnih,

⁽⁵⁾ Više o povratnim informacijama dostupno je u dokumentima na koje se upućuje u Prilogu, a to su uglavnom izvješća Znanstvenog, tehničkog i gospodarskog odbora za ribarstvo (STECF) 20-14, 22-14 i 23-17.

⁽⁶⁾ Kako je navedeno u Komunikaciji iz 2023. „Zajednička ribarstvena politika danas i sutra” (COM(2023) 103 final): „Dobro upravljanje ovisi i o većoj transparentnosti”. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103>

društvenih i gospodarskih kriterija jasno utvrđeno? (iii) obuhvaćaju li te informacije sve dodijeljene ribolovne mogućnosti?

3. DODJELA RIBOLOVNIH MOGUĆNOSTI ZA POTICANJE ODRŽIVIH RIBOLOVNIH PRAKSI I POTPORU ARTIZANALNIM I PRIOBALNIM RIBARIMA

Važno je da države članice osmisle sustav dodjele kako bi ga uskladile s ciljevima ZRP-a, čime se osigurava održivost ribolovnih aktivnosti i održava dovoljna fleksibilnost kako bi se sektor ribarstva EU-a mogao prilagoditi novim izazovima.

Informacije koje je prikupila Komisija i analizirao Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo (STECF) pokazuju znatne razlike u načinima dodjele o kojima je izviješteno i primjeni kriterija, uključujući one okolišne, društvene i gospodarske prirode.

Komisija priznaje da je odluka koji će se sustavi dodjele primjenjivati odgovornost država članica i da je odabir odgovarajućih pondera za okolišne, društvene i gospodarske kriterije u njihovoj nadležnosti. S obzirom na raznolikost sektora i ribarstva u državama članicama, jasno je da univerzalni pristup ne bi pružio odgovarajuće rješenje.

Konkretno, države članice nisu obvezne ribolovne mogućnosti dodjeljivati najodrživijim ribolovnim praksama ili artizanalnim ribarima.

Međutim, Komisija je dužna ocijeniti usklađenost tih načina dodjele s ciljevima ZRP-a.

U tom kontekstu Komisija ističe smisao članka 17., koji se odražava u uvodnoj izjavi 33. Uredbe o ZRP-u: *Države članice trebale bi promicati odgovorno ribarstvo pružajući poticaje onim subjektima koji obavljaju ribolov na način koji je najmanje štetan za okoliš i koji pruža najviše koristi društvu.*

Iz odgovora na upitnike i savjetovanja s dionicima Komisija je primijetila određenu inerciju u načinu na koji države članice dodjeljuju ribolovne mogućnosti, a čini se i da se nekim od načina o kojima je izviješteno novi izazovi s kojima se suočava ribarstvo EU-a ne svladavaju na primjeren način.

To je posebno očito kod malih priobalnih ribara, koji su općenito osjetljiviji na izazove ⁽⁷⁾ kao što su energetska kriza, prirodna fluktuacija stokova (brojnost i rasprostranjenost), tržišno natjecanje za iskorištavanje morskog prostora, klimatske promjene, degradacija morskog okoliša, invazivne vrste ili nepoštena konkurencija zbog nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog (NNN) ribolova.

Komisija je svjesna važne uloge malog priobalnog ribolova, koji čini gotovo 70 % flote plovila u EU-u. Poseban naglasak stavlja na njihovu užu povezanost s društvenom i gospodarskom strukturom ribarskih zajednica te s lokalnim okolišem i društvom i njihovu važnu ulogu u europskoj kulturi i baštini. Priznavanje te uloge podupire se: (i) povlaštenim pristupom vodama EU-a do 12 nautičkih milja iz Uredbe o ZRP-u; (ii) financijskom

⁽⁷⁾ Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo (STECF), Godišnje gospodarsko izvješće o ribarskoj floti EU-a za 2024. (The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet) (STECF 24-03 i 24-07), PELLEZZO, R., SABATELLA, E.C., VIRTANEN, J., TARDY MARTORELL, M. i GUILLEN, J. (urednici), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2024., doi:10.2760/5037826, JRC139642. Poglavlje 2.7. Mala priobalna flota EU-a (SSCF). Stranice od 45. do 60. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642>.

potporom u iznosu do 100 % u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPPRA)⁽⁸⁾ i (iii) određenim odstupanjima na temelju Uredbe o kontroli ⁽⁹⁾.

Dodjela ribolovnih mogućnosti na temelju članka 17. koju provode države članice mogla bi bolje odražavati važnu ulogu malog priobalnog ribolova, primjerice usklađivanjem načina dodjele s posebnim potrebama utvrđenima u okviru nacionalnog programa EFPPRA-e za artizanalne ribare kako bi se izgradila otpornost.

4. ŠTO BI DRŽAVE ČLANICE MOGLE UČINITI KAKO BI POBOLJŠALE DOBRO UPRAVLJANJE DODJELOM RIBOLOVNIH MOGUĆNOSTI

A. Izgradnja povjerenja na temelju transparentnosti i komunikacije

Načini dodjele mogu biti složeni, a određeni dionici izrazili su želju za boljim razumijevanjem primijenjenih načina i kriterija na kojima se temelje. Stoga se, uz pravne zahtjeve u pogledu obavješćivanja Komisije o načinu na koji dodjeljuju ribolovne mogućnosti plovilima koja plove pod njihovom zastavom, države članice pozivaju da ojačaju svoje informacijske i komunikacijske alate te da **dionicima proaktivno pružaju informacije** o načinima koje primjenjuju za dodjelu ribolovnih mogućnosti (kvote i napor) i razlozima na kojima se temelje.

Komisija naglašava da bi članak 17. mogao biti instrument za odgovor na nove izazove s kojima se suočava ribarstvo EU-a. Ti bi se izazovi mogli svladati promicanjem dijaloga i aktivnijim uključivanjem svih dionika u dodjelu ribolovnih mogućnosti od strane država članica.

B. Izgradnja povjerenja na temelju pravednosti

Komisija potiče **države članice da poduzmu daljnje mjere kako bi iskoristile pun potencijal članka 17. za promicanje održivih ribolovnih praksi i potporu artizanalnim i priobalnim ribarima.**

Prvo, Komisija poziva države članice da razmisle o primjerima kriterija iz članka 17. i učinku dodjele ribolovnih mogućnosti: (i) plovilima koja imaju veći utjecaj na okoliš od drugih plovila u njihovim flotama; (ii) plovilima koja nisu poštovala pravila; ili (iii) plovilima koja istiskuju tradicionalne djelatnosti ili uspostavljene održive gospodarske djelatnosti.

Drugo, Komisija potiče države članice da provedu mjere kojima se podupiru artizanalni ribari i da iskoriste sve mogućnosti iz članka 17. kojima bi se mogla potaknuti dugoročna održivost tog ribolova, posebno za one s manjim učinkom na okoliš.

C. Izgradnja povjerenja na temelju točnosti dostavljenih informacija

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu.

⁽⁹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenog 2009. o uspostavi sustava kontrole Unije za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike, izmijenjena Uredbom (EU) 2023/2842 Europskog parlamenta i Vijeća.

Vrsta, količina i detaljnost informacija koje države članice dostavljaju uvelike se razlikuju⁽¹⁰⁾.

Komisija stoga poziva države članice da u skladu s člankom 16. stavkom 6. i u cilju transparentnosti i dobrog upravljanja obavijeste Komisiju i dionike o načinima i kriterijima dodjele koje primjenjuju **za sve ribolovne mogućnosti**. To uključuje kvote i ribolovni napor u vodama EU-a te ribolovne mogućnosti dodijeljene državama članicama u međunarodnim vodama i na temelju međunarodnih sporazuma (kao što su regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom, sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu ili druge vrste bilateralnih ili multilateralnih sporazuma).

Komisija poziva države članice da izvijeste o načinu dodjele koji primjenjuju uzimajući u obzir tri kategorije kriterija iz članka 17., tj. **okolišne, društvene i gospodarske kriterije**.

Transparentnost i komunikacija s dionicima, kao ključne sastavnice dobrog upravljanja, relevantne su i za ribolovne mogućnosti koje podliježu prenosivim ribolovnim koncesijama unatoč njihovu isključenju iz obveze obavješćivanja Komisije, kako je utvrđeno u članku 16. stavku 6.

D. Izgradnja povjerenja na temelju prikladnosti načina dodjele

Komisija potiče države članice da kriterije za dodjelu ribolovnih mogućnosti primjenjuju u skladu s člankom 17. Uredbe o ZRP-u kako bi potaknule prilagodbu novim izazovima. **Načini dodjele ne bi smjeli ugroziti sposobnost država članica da brzo reagiraju na neočekivane poteškoće.**

Komisija poziva države članice da razviju načine dodjele koji uključuju mogućnost pravodobne, transparentne i aktivne preraspodjele neiskorištenih ribolovnih mogućnosti.

Komisija potiče države članice i da redovito preispituju sustave dodjele kako bi se osiguralo da su **primijenjeni načini i kriteriji i dalje relevantni i primjereni** trenutačnim potrebama njihova sektora ribarstva.

5. ZAKLJUČAK

Komisija surađuje s državama članicama, STECF-om i dionicima kako bi dobila jasniju sliku o načinima koji se primjenjuju za dodjelu ribolovnih mogućnosti⁽¹¹⁾.

S obzirom na taj postupak Komisija poziva države članice da poduzmu daljnje mjere kako bi iskoristile pun potencijal članka 17. za promicanje održivih ribolovnih praksi i potporu artizanalnim i priobalnim ribarima.

Komisija potiče države članice da razmisle o glavnim problemima s kojima se suočavaju njihovi artizanalni ribari te da iskoriste članak 17. kako bi određenim ribarskim plovilima

⁽¹⁰⁾ Vidjeti, primjerice, Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo (STECF), Socijalni podaci u ribarstvu (Social Data in Fisheries) (STECF 23-17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. i Guillen, J. (urednici), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2024., doi:10.2760/982497, JRC136326. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽¹¹⁾ Najnovije citirano objavljeno izvješće: Znanstveni tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo (STECF) – Socijalni podaci u ribarstvu (STECF 23–17).

koja zaslužuju pristup ribolovnim mogućnostima pružile potporu i prostor za nastavak njihova doprinosa održivom ribarstvu i ribarskim zajednicama.

Kako bi se povećalo povjerenje u politike, Komisija potiče države članice da poboljšaju informacije o načinu dodjele ribolovnih mogućnosti koje pružaju dionicima.

Komisija poziva države članice da kao sljedeće razmisle o načinima i kriterijima koje primjenjuju za dodjelu ribolovnih mogućnosti, imajući na umu potrebu za promicanjem održivih ribolovnih praksi, podupiranjem artizanalnih i priobalnih ribara te poboljšanjem komunikacije i transparentnosti. Komisija im je u tome spremna pomoći.